

СЛУЖБЕН ВЕСНИН

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр .14

10 мај 1946

Год. II

Службен весник на Народна Република Македонија излегуе повремено. Ракописите се праќаат на адреса: Одделение за печат — отсек службен весник на Н. Р. М. — Скопје. Ракописите не се враќаат

Цена 5 динари од табак Претплата за 6 месеци 135 динари за една година 250 динари. Огласите се приеми по тарифата објавена во Службен весник на Н. Р. М. бр. 7/46. Чековна сметка бр. 83109

132

Чл. 6

ПРАВИЛНИК ЗА ПОЛАГАЊЕ ПОЛАМАТУРА

Чл. 1

Секој ученик што завршил IV клас должен е да полага полуматура.

Од овој испит се ослобдуат оние ученици што свршиле IV клас со одличен успех и одлично поведение.

Чл. 2

Полуматурата се држи:

1. во летниот срок, 15 дена по свршуењето на наставата за IV клас, или кога това ќе го определи Министерството на народната просвета;

2. во есенскиот срок, во првата половина на септември.

Во јунскиот испитен срок, полагаат оние ученици што завршиле IV клас без слаба оценка или лошо поведение.

Во есенскиот испитен срок полагаат оние ученици што имаат на крајот на учебната година поправителен испит од IV клас и тој испит го положила во крајот на август.

Оние ученици кои што ќе добијат на полуматурскиот испит во јунскиот испитен срок слаба оценка по еден предмет ќе го полагаат поправителниот испит во есенскиот испитен срок.

Чл. 3

Ученик кој што е спречен поради тешка болест или некои други причини, да се јави на испит во јунскиот срок, должен е за това да го извести директорот еден ден пред испитот или на самиот ден на испитот и за това да даде докази. Испитниот одбор ќе реши да ли се разлосите оправдани или не и според това ќе донесе решение дали да го полага ученикот дополнително тој испит во есенскиот срок. Оние ученици кои што не ќе дојдат да полагаат во есенскиот срок, испитот ќе го полагаат дури во наредниот јунски срок.

Чл. 4

Ученици кој што приватно завршиле IV клас ќе полагаат полуматурски испит како приватни ученици, но само во државните гимназии и заедно со редовните ученици.

Приватните ученици не можат да бидат ослободени од полуматура.

Чл. 5

За положуење на полуматурски испит учениците се пријавуваат со тексирана молба до директорот на гимназијата. Со молбата се прилага сведетелство за свршен IV клас, а приватните ученици ќе приложат уште и уверение од народната власт за поведението и староста.

Решение за пуштање на полуматурскиот испит, ќе донесе испитниот одбор на предлог на класниот совет за IV клас.

Чл. 7

Полуматурскиот испит се полага пред испитниот одбор во кој што влегуат: директорот на класниот раководител на IV клас (кој што секогаш треба да биде член на испитниот одбор (како претседател и преподавателите што ги предавале во IV клас предметите по кој што ќе се полага полуматурскиот испит. На членовите на испитниот одбор се одредуваат заменици од другите преподаватели. Испитниот одбор заедно со претседателот не смеат да бидат помалку од 3 члена.

Ако се најде за потребно, на испитот ќе присуствува и претседава пратеник од Министерството на народната просвета.

Чл. 8

На полуматурскиот испит се полагаат македонски јазик (во мањинските гимназии и деленија се полага и наставниот јазик) и 2) во редовниот испит: 3) земјопис ФНРЈ; 4) руски јазик; 5) математика и 6) природни науки (биологија, физика и хемија).

Од оние предметите од кои што учениците не полагаат испит на полуматурскиот испит, оценките за успехот во IV клас се внесува во свидетелството за полуматурскиот испит.

Чл. 9

Полуматурскиот јазик од народниот и рускиот јазик е писмен и устен; од останатите предмети е само устен.

Чл. 10

За писмена задача од македонски и руски јазик, предметниот наставник ќе предложи 10 различни теми, а испитниот одбор пред да почне испитот, ќе избере една од предложените теми. Ако има повеќе паралелки од IV клас и повеќе предмети наставниците тие со општо согласие ќе предложат десет теми за сите паралелки. Избраната тема ќе ја работат сите ученици истовремено.

Изработката на писмената задача трае најмногу 3 саата и се работи секогаш пред пладни.

Чл. 11

Писмената работа ќе ја прегледаат со образложение ќе ја оцени предметниот наставник а после него ќе ја прегледаат и оценат и два члена од испитниот одбор.

Чл. 12

Усниот испит е за секој предмет засебен, и во еден ден може да се полага само по еден предмет.

Оценка за усниот испит се дава веднаш по завршувањето на испитот, а ако испитот има и писмен дел се изведува веднаш општа оценка.

Чл. 13

На усниот испит учениците се прашаат од различни, но само од главните делови на минатиот материјал од сите четири класа, така да може да се види нивното знаење од предметот и подготвеноста за успешно школување.

По македонски јазик ученикот треба да покаже дека ги познава сите граматички, синтаксички и правописни правила на книжевниот јазик дека може со овој јазик лесно да се служи при секое усно или писмено изразување и дека преку лектирата е запознат со најзначајните дела од книжевноста на југословенските народи.

По народната историја ученикот треба да покаже познавање од сите поважни собитија од историјата на југословенските народи за ослободувањето.

По земјопис ученикот треба да покаже дека ја познава физичката природа и економското положение на ФНРЈ, како и дека му е јасно влијанието на географските фактори на еднографските, политичките, привредните и културните прилики.

На испитот по руски јазик ученикот треба да покаже разбирање на лесен текст кој што не е обработен во текот на учебната година, како и способност да напише по диктовка на таблата една или две попросни реченици.

По математика ученикот треба да покаже дека со разбирање и со леснота може да ракува со основните операции, дека знае да ги применува и да ги решава едначините од првиот степен со една непозната, дека знае и со разбирање да ги применува основните геометриски теореми и формули за пресметување на површината и волуменот, како и да знае да ја применува Питагоровата теорема.

По биологија ученикот треба да ги знае претставниците на главните животински и растителни групи, најглавните делови од науката за човекот и правилата на хигиената, како и кој користи ги имаат луѓето од животните и растенијата.

На испитот по физика и хемија ученикот треба да покаже дека добро ги познава најважните природни појави и закони и дека умее да се служи со основните методи на научното мислење.

Прашањата треба да бидат напишани на ливчиња. Тие треба да бидат десет повеќе одколку што има кандидати за испит. Постапката по прашањата е исто како и на матурскиот испит.

Испитувањето на секој ученик од по еден предмет трае најмногу 15 минути.

Чл. 14

Започнатиот полуматурски испит не може да се прекине и одложува.

Чл. 15

а) Ако ученикот добие општа слаба оценка по македонски јазик се одбива на една година.

Во мањинските училишта (или паралелки) ако ученикот добие општа слаба оценка по наставниот јазик се одбива на една година.

Резултатот се соопштува на ученикот веднаш после усниот испит и тој не се пушта на испит по другите предмети.

б) Ако ученикот на усниот испит добие две слаби оценки по другите предмети, се одбива на една година.

в) Ако ученикот во јунскиот испитен срок добие слаба оценка по еден предмет — освен македонскиот — односно наставниот јазик, ќе полага поправителен испит. Ако овој испит не го положи, ќе се одбие на една година.

Ученикот кој што ќе добие макар и од еден предмет слаба оценка во есенскиот испитен срок се одбива за една година. Од ова се исклучуваат само

оние ученици што во јули свршиле IV клас без слаба оценка, или поради болест или други оправдани причини го одложиле полагањето на полуматурата за есенскиот срок. Таквите ученици, ако добијат слаба оценка од еден предмет, ако тоа не е македонски, односно наставниот јазик во мањинските училишта, ќе полагаат поправителен испит еден месец подоцна по свршувањето на есенските испити. Ако и тогаш не го положат испитот, се одбиваат за една година.

г) Оние ученици што ќе бидат одбиени на една година, го полагаат полуматурскиот испит во летниот срок во идната година. Ако ученикот не дојде на овој испит, може подоцна, по одобрение на Министерот на просветата да го полага како приватен ученик.

д) Учениците положуваат полуматурски испит во училиштето во кое што свршиле IV клас гимназија. Кога тој испит го положуваат по вторпат, можат, во оправдани случаи, а по одобрение да го полагат во некое друго средно училиште.

Чл. 16

Оценката за секој предмет што се полага на полуматурскиот испит ја дава испитниот одбор на предлог на предметниот преподавател независно од годишната оценка. При еднаква поделба на гласовите, се зема мнението на онаа страна за која што гласувал претседателот на одборот. На таков начин се утврдува и општата оценка од оние предмети, од кои што се полага писмен и усен испит.

Од природните науки учениците добија од секој предмет (биологија, физика, хемија) по едно прашање, но за сите тие предмети се изведува општа оценка.

За оние ученици кои што се по чл. 1 од овие Правила ослободуваат од полуматурскиот испит, се изведува од свидетелството од оние класови во кои што се учеле природните науки просечна оценка.

Чл. 17

На полуматурскиот испит се води во нарочна книга записник, во кој што се запишуваат: имињата на учениците, распоредот на испитите, темата од писмениот испит по македонски јазик, односно по наставниот и рускиот јазик, времето на траењето на испитот и оценките што се добиени на испитот. Оценките се пишуваат со букви и бројки.

Записникот за секој испит и конечното решение го потпишуваат сите членови од испитниот одбор, а пратеникот од Министерството на просветата го прегледува и со свој потпис ги оверува сите записници.

Чл. 18

На оние ученици од IV клас кој што не ќе положат полуматурски испит или пак им се одложи овој испит, ќе им се запише на свидетелствата забелешка за тоа.

Чл. 19

Образец за свидетелство за полуматурскиот испит ќе пропише Министерството на просветата.

Чл. 20

Во колку во пораншните години не биле обработени сите партии од извесни предмети, испитниот материал треба да се постигне, гледајќи секогаш да биде обфанато со прашања она што е битно и важно за самиот предмет.

Министер на просветата:
Н. Минчев с. р.

133

ПРАВИЛНИК ЗА ПОЛАГАЊЕ МАТУРА ВО ГИМНАЗИИТЕ

Чл. 1.

На матурскиот испит кандидатите треба да покажат:

а) дека имаат солидно и општо образование и дека придобиле основно знајие, со кое што ќе можат успешно да се посветат на учење или за друштвото корисни професии;

б) дека имаат развиена граѓанска свест и правилно да ги сфатуат појавите во друштвото и природата.

Чл. 2.

Матурскиот испит се држи:

а) во летниот срок, 15 дена по завршуењето на наставата за VIII клас, или кога тоа ќе го определи Министерството на просветата;

б) во есенскиот срок, во првата половина на септември.

Во летниот испитен срок ќе полагаат оние ученици што свршиле VIII клас без да имаат ни една слаба оценка.

Во есенскиот испитен срок ќе полагаат оние ученици, кои што на крајот на учебната година имале поправителен испит од VIII клас и тој испит го положила на крајот на месец август.

Кандидати кои што ќе добијат на матурскиот испит во летниот срок слаба оценка по еден предмет, ќе полагаат поправителен испит во есенскиот срок.

Чл. 3.

а) Кандидат кој што ќе се пријави за испит, но поради тешка болест или некои други важни причини не може да дојде на испит, должен е да го известат директорот за тоа на еден ден порано или на самиот ден на испитот и затоа треба да поднесе докази. Испитниот одбор ќе одлучи дали се причините за одложување на испитот оправдани или не и според тоа ќе реши дали дополнително ќе го полага тој испит во есенскиот срок. Кандидати кои што не ќе дојдат на испитите во есенскиот срок, ќе можат истиот да го полагаат во народниот летен срок.

б) Како редовни ученици полагаат во летниот срок и оние кандидати, кои што на матурскиот испит, во предходната учебна година се одбиени на една година како редовни ученици.

в) Свршените ученици од VIII клас ќе полагаат матурски испит во онаа гимназија каде што го свршиле тој клас. Министерството на просветата може во оправдани случаи да дозволи на учениците да го полагаат овој испит и во некоја друга гимназија.

г) Поправителниот испит се полага во онаа гимназија во која што кандидатите полагале матурски испит.

Чл. 4.

Приватните ученици ќе го полагаат матурскиот испит заедно со редовните ученици.

Чл. 5.

На матурскиот испит учениците се пријавуваат со писмена молба до директорот за оној срок кои што ќе го определи тој.

Со молбата учениците прилагаат и свидетелство за свршениот VIII клас. Ако некои ученици ги свршиле горниот класови во некое друго училиште, ќе поднесат свидетелство од тие класови.

Приватните ученици треба да приложат уште и уверение од Народната власт за поведението и староста.

Чл. 6.

Претседател на испитниот одбор е пратеникот на Министерството на просветата, а потпретседател е директорот на гимназијата.

Ако не е определен пратеникот од Министерството на просветата, претседателската должност ќе ја врши директорот кој што за потпретседател на испитниот одбор ќе определи еден член од учителскиот совет, без обзир дали е тој член на испитниот одбор.

Членовите на испитниот одбор се преподаватели кој што ги предаваат оние предмети во VIII клас кои што се полагаат на матурскиот испит, во колку Министерството на просветата не донесе некое друго решение, а за нивни заменици можат да се одредат од другите преподаватели во гимназијата.

Чл. 7.

Членовите на испитниот одбор како и другите преподаватели што присуствуваат на матурскиот испит не смеат да даваат никакви извештаи, нити да ги соопштуваат решенијата на испитниот одбор. За секое, па и најмало провинение, истите ќе бидат одговорни.

За водење на записникот испитниот одбор ќе определи еден од своите членови.

Чл. 8.

Матурскиот испит не е јавен. На усниот испит освен членовите на испитниот одбор, можат да присуствуваат и преподавателите на истата гимназија, но со одобрение на претседателот на испитниот одбор и они не можат да поставуваат никакви прашања на кандидатите, нити по кои начин да влијаат на испитната работа. На усниот испит исто така можат да присуствуваат, со одобрение на претседателот на испитниот одбор и други кандидати кои што тој ден не полагаат испит.

Чл. 9.

Распоредот за усниот и писмениот матурски испит го определува директорот и своевремено го доставува на Министерството на просветата — одделение на школство за одобрение.

Писмените задачи ги дава испитниот одбор. Кога ќе се укаже потреба писмените задачи може да ги определи и Министерството на просветата.

Предметниот наставник на ден пред самиот писмен испит од својот предмет ќе му поднесе на директорот: 10 теми по македонски јазик, односно од наставниот јазик, по руски јазик 10 текстови за превод, по математика пет групи задачи, кои што директорот ги залепува во еден плик и подпечатува и ги остава на сигурно место. Утредента пред да почне испитот, испитниот одбор ќе избере еден од предложените задачи или една од предложените групи задачи. Ако има повеќе паралелки од VIII клас, преподавателите по еден предмет заедно ќе предложат 10 теми, односно 5 групи задачи по математика, од кои што испитниот одбор ќе избере за сите паралелки. Сите паралелки работат писмена задача истовремено и по можност во една училишница.

Чл. 10.

а) Писмени матурски испит ќе се полага по овие предмети:

1. Македонски јазик, по мањинските и наставниот јазик;
2. Руски јазик;
3. Математика.

б) Изработката на секој писмени задаток ќе трае најмногу четири саати.

Чл. 11.

Ни од еден предмет не смее да се даде на писмениот испит задача која што е еднаш веќе работена во текот на учебната година, осем теориските прашања по математика.

Чл. 12.

а) Задачите за матурскиот испит се држат тајно и се објавуваат на кандидатите оној ден и час кога ќе почне испитот и тоа само за оној предмет од кои што ќе се полага тој ден испитот. Секое прекршување на ова одредба, направена посредно или непосредно ќе се смета како злоупотреба на службената должност и ќе се накажува.

б) Веднаш пред да се даде првата писмена задача претседателот на испитниот одбор, ќе ја соопшти на кандидатите одредбата по точка г — на овој член и ќе им стави до знаење на последиците на кој што ќе се изложат, ако се одршат против таа одредба.

в) Сите кандидати полагаат испит заедно, под непосреден надзор на предметниот наставник и под надзор најмалку на еден член од испитниот одбор. Осем овие двајца, директорот или неговиот заменик води надзор над писмените задачи.

Пратеникот од Министерството на просветата исто така е должен да ја надгледува изработката на писмените задачи.

г) На писмените испити се даваат на сите ученици исти задачи. Надзорните наставници должни се да пазат: да секој ученик сам, без тугја помош ја изработува својата задача и да се во таа изработка не служи со никакви забранети средства, да не и пречи на другите и да не гледа во тугја работа.

На ученик кој што работи противно на ова, прво ќе му се напомене и тоа ќе се унесе во записникот. Во повторен таков случај ученикот губи право да полага матурски испит за една година. Исто така губи право на полагање и овој ученик, за кого што при победбата на писмените задачи ќе се утврди несомнено дека истиот се служи со недоволени средства, дека препишал тугја задача или својата ја дал на друг. За овој отстранување на кандидатот од испитот, решава испитниот одбор на предлог на предметниот или надзорниот наставник. Ако некој од кандидатите ја прекине својата писмена работа и без позволение излезе надвор, исто така губи право на понатакашно полагање на испитот.

Чл. 13.

а) Писмениот испит ќе се изврши за три дена еден по друг без обзир на празник. Испитот се врши само пред пладне.

б) Секој кандидат штом ќе ја изработи својата задача ќе ја предаде на еден од надзорните наставници и тоа заедно со концептот и преписот, а наставникот истиот ќе го прошири и ќе го овери секој по табак со училишниот печат и со својот потпис.

Ако кандидатот не успее да направи препис, ќе го предаде концептот. Ако ни со концептот, до одреденото време не биде готов, тогаш ќе ја предаде работата така како што ја изработил.

в) Сите состави и концептот и преписот ќе се пишат читливо и јасно и на левата половина од превитканиот табак.

Чл. 14

а) За секој писмен матурски испит надзорните наставници ќе водат записник, во кој што ќе се запише се што е важно и што би имало да се напомене за време на испитот. Во тој записник ќе се забележуе:

1. Текстот на задачата;
2. Точно време кога започнала писмената работа;
3. Имињата на надзорните наставници и времето во кое што воделе надзор;
4. Кога е и кој кандидат свршил работата, што предал и колко табаци;
5. На кој му е од кандидатите напоменато за тоа што се служил со недоволени средства и
6. Имињата на кандидатите кои што со одобрение на надзорните наставници излегувале надвор.

Овој записник го потпишуат предметните и надзорните наставници.

б) Сите писмени работи се чуваат во училишната архива најмалку пет години.

Чл. 15

Писмената работа предметниот наставник ќе ја прегледа и поправи совесно и на крајот на истата ќе става оценка со образложение. Освен тоа и два

даат писмените обработки на сите кандидати и со својот потпис да потврдат дали се согласуваат со предложената оценка или не. Во последниот случај должни се да дадат свое мислење со образложение. Ако меѓу членовите на испитниот одбор не би имало доволно специјалисти, ќе се земат за оценувачи од замениците. При прегледот ќе се пази на стилот и на правилноста на јазикот.

Чл. 16

а) Предметниот наставник и прегледувачите ќе ги забележат на прегледаните работи своите оценки: слаб (1), доволен (2), добар (3), многу добар (4) и одличен (5). Оценки во разломци не смеат ни да се даваат ни да се предлагаат. Дефинитивната оценка ќе ја даде испитниот одбор, според мислењето на повеќето членови.

б) Добиењето оценки на матурскиот испит ќе се внесат во записникот со бројки.

Чл. 17

а) На усен испит ќе се пуштат оние кандидати што ги положили писмените испити со оценка најмалку доволен (2) по сите предмети или во краен случај добиле слаба оценка само по еден предмет, а да не е тоа македонски јазик — односно наставниот јазик во мањинските училишта. Кандидати кои што ќе добијат слаба оценка по македонски јазик или од два други предмети ќе бидат одбиени на една година.

б) Ученици кои што завршиле VIII клас со одличен успех и одлично поведење и на писмениот матурски испит добиле оценка најмалку многу добар по сите предмети, можат да бидат ослободени од усните испити, со решение на испитниот одбор.

Чл. 18

а) Усниот дел на матурскиот испит ќе почне наидоцна три дена после писмениот испит. Само ако има повеќе од 30 кандидати, испитниот одбор може да реши да биде меѓувремено и 4 дена.

б) На усниот дел на матурскиот испит мораат да присуствуваат сите членови на испитниот одбор.

в) Усниот дел на матурскиот испит по еден предмет, за еден кандидат ќе трае 15 минути.

г) Преподавателот е должен да му каже на ученикот само она што е неопходно потребно за да го разбере правилно прашањето и текот на одговорот. Инаку, на кандидатот ќе се остави слободно и самостојно да одговори на прашањето и да без помош од преподавателот го покаже своето знаење.

д) Претседателот на испитниот одбор може, ако најде за нужно да го прекира или продолжи испитувањето, но не повеќе од 5 минути.

Чл. 19

На усниот дел на матурскиот испит ќе се полагаат овие предмети:

1. Македонски јазик со литература (во мањинските училишта и од наставниот јазик);
2. Руски јазик;
3. Историја;
4. Земјопис на ФНРЈ;
5. Математика;
6. Биологија и
7. Физика и Хемија.

По македонски јазик и литература кандидатот треба да покаже дека ги познава сите важни моменти од историјата на својата литература и тугјата литература, дека читал и правилно ги разбира најважните книжевни дела предвидени во програмата. Освен тоа, поред знаењето на сите синтаксни и правописни правила, тој треба да покаже дека наполно го владее книжевниот јазик, дека со него лесно и правилно се служи при усното и писменото изразување. На секој кандидат ќе се задаат по три праша-

ња: двете од литература, од кои што едното ќе биде во врска со едно прашање од теоријата на литературата, а третото од граматика.

По руски јазик се бара кандидатот без речник да може да преведе еден пасус од книга што не е четена во гимназијата, граматичната анализа по тој пасус.

По историја кандидатот треба да покаже дека знае кое што ќе ги обфатат главните политички и културни моменти од народната историја во рамките на општата историја. При тоа треба да се обрати нарочно внимание на историјата на Народноослободителната борба. Освен познавање на фактите кандидатот треба да покаже разбирање и правилно сфаќање на важните историски собитија. Првото прашање ќе биде од општата историја, второто од народната историја, а третото од историјата на народноослободителната борба.

По земјопис кандидатот треба да покаже дека ја познава физичката природа на земјата на ФНРЈ, природните односи во врска со физичко-географските осбени, топографијата, населението, државното уредување и организацијата на народната власт. Од трите прашања по земјопис, едното ќе биде за привредната географија на ФНРЈ и едно во врска со географијата на Народна Република Македонија.

По математика кандидатот треба да покаже дека може да владее со логичната система по математика, дека напoлно ја усвоил и дека со успех знае да се служи со методот по математика при решавањето на практичните проблеми од животот и науката. — Од трите прашања по математика, едното ќе биде по алгебра другото — по геометрија и трето — теориско прашање. Сите три прашања мораат да бидат од гравитното за вишите класови на гимназијата. Како теориско прашање треба да се зададе: изводување на важните формули и докажување на важните теореми по алгебра и геометрија.

По биологија кандидатите треба да покажат: 1. Основно знаење по морфологија, анатомија, физиологија и систематика на растенијата и животните; 2. Основно знаење по анатомија и физиологија на човекот со основите на хигиената; 3. Да ги разбираат односите што постојат меѓу живите организми и надворешната средина; 4. Да ја познаваат основата на еволуцијата кај животните и растенијата и местото на човекот во природата, како и неговото потекло; 5. Да ја познаваат практичната добит што ја има човекот од растенијата и животните, како и од познавањето на нивната природа. Секој кандидат добива три прашања и тоа: едно прашање по зоологија, едно од ботаника и едно по еволуционата теорија.

По физика односно Хемија кандидатот треба да покаже познавање на најважните физички, односно хемиски појави и закони, да умеа да се служи со методата на научното испитување и мислење, како и да е способен да онаа што го научил да умеа да го примени во животот. — Прашањата по физика и хемија се пишуваат на ливчиња и тоа: две прашања по физика и едно по хемија.

Чл. 20.

а) За секој устен матурски испит мора да се води записник во кој што накратко ќе се внесуваат кои кандидати и по кој ред се испитани. Овој записник, после свршениот устен испит, за секоја група кандидати ќе го подпишат сите членови на испитниот одбор.

б) За еден ден на усниот испит треба да се испитаат 6 кандидати: тројца пред пладне и тројца по пладне. Распоредот на кандидатите ќе се направи по паралелки од порано и ќе им се соопшти кога и со кое решение ќе се пуштат на усен испит. Секој ден ќе идат двајца кандидати од наредната група како заменици.

Ако има повеќе паралелки од VIII клас, кандидатите ќе се испитуваат едно по друго: еден ден од едната паралелка другиот ден од другата.

в) Испитувањето ќе се врши по предмети така да определениите кандидати, за еден полуден бидат испитани од сите предмети.

Предметниот преподавател ќе ги состави прашањата за усниот испит од програмата предвидена за средните училишта. Овие прашања од како ќе се бидат прегледани и одобрени на седницата на испитниот одбор ги распоредува на ливчиња согласно предходниот член на овој правилник. Сите тие ливчиња со записаните прашања по еден предмет мораат да бидат од иста хартија со еднаква големина, без никакви знакови или валканици на неизвишаната страна.

Со тие прашања треба да се обфатат целата програма од предвиденото гравитно.

Бројот на тие ливчиња треба да биде за 10 по веќе од бројот на кандидатите. Но во случај да бројот на кандидатите биде помал од 20, бројот на ливчињата треба да биде најмалку 30.

На испитот секој кандидат зема по едно ливче.

Пред секоја група кандидати се изнесуваат сите неизвлечени ливчиња: ливчињата што се еднаш извлечени и на кои што прашања кандидатите одговориле, не се земаат во предвид.

г) Ако кандидатот најмногу за пет минути по извлекување на ливчето изјави дека не е во состојание да одговори на прашањата, ќе му се допушти да земе друго ливче. Првото ливче извлечено се враќа меѓу другите неизвлечени. Повторно извлеченото ливче ќе се внесе во записникот и ќе се има тоа предвид при оценувањето на кандидатот.

Чл. 21

а) Штом ќе се заврши усниот испит со една група извикани кандидати, испитниот одбор ќе реши за оценката поодделно за секој кандидат и по секој предмет. Овие оценки напоредно со оценките од писмениот испит, ќе се внесат во записникот со бројки.

б) За секој кандидат и по секој предмет поодделно предметниот преподавател ќе предложи оценка за усниот испит, а испитниот одбор ќе донесе решение по тоа. Општите оценки ќе ги изведе испитниот одбор од оценките што ги добил кандидатот на писмениот и усмениот испит, несметайќи ги аритметички, но според општото впечатление што го оставил кандидатот. Ако не се даде едногласно оценката, се пристапува на поимено гласање и одлуката се донесува со повеќе гласови. При еднаква поделба на гласовите ќе се земе како усвоен предлог оној за кој што гласал претседателот.

На секој член на одборот се допушта да го внесе своето одделно мислење во записникот. Општите оценки се внесуваат во записникот со бројки.

Чл. 22

Ученик кој што ќе добие на матурскиот испит, во летниот срок слаба оценка од еден предмет, ќе почне поправителен испит од тој предмет во есенскиот срок писмен и усен испит, ако по тој предмет ги има двата испита. Ако овој испит не го положи, ќе се одбие на една година. Ученик кој што во есенскиот испитни срок добие слаба оценка макар и по еден предмет се одбива на една година. Од ова се прави исклучение само за оние кандидати што во месец јуни завршиле VIII клас без да имаат слаба оценка или ученици кои што поради болест или лекој други оправдани причини морале да го одложат испитот за есенскиот срок. Такви ученици ако добијат слаба оценка по еден предмет, ако тоа не е по македонски јазик, ќе полагаат поправен испит еден месец по завршувањето на есенскиот испит. Ако ни тогаш не го положат овој испит, ќе се одбијат на една година.

Кандидат кој што ќе добие слаба оценка по два предмета се одбива на една година.

Чл. 23

Ако некој кандидат покаже на испитот непристојно држање може да биде со решение на испит-

ниот одбор одстранен од испитот. Така одстранениот кандидат губи право на полагање матурски испит за една година.

Чл. 24

а) Од како ќе се утврдат оценките на кандидатите од поведението и од сите предмети на матурскиот испит, испитниот одбор за секој кандидат за секој поодделно ќе констатира по записникот дали кандидатот го положил матурскиот испит.

б) Кандидатот ќе го положи испитот ако не добие слаба оценка ни од еден предмет.

в) За редовните ученици во гимназијата испитниот одбор ќе ја утврди оценката и од поведението. Оваа оценка се внесуе и во свидетелството за матурскиот испит.

г) Решението на одборот во записникот ќе гласи:

1. Положиле матурски испит овие кандидати:

2. Ќе подаѓаат поправен испит:

3. Се одбијаат на една година;

д) Утврдените оценки по поведението или предметите ќе се внесат после од записникот во главниот испитен протокол, каде што ќе се внесе укратко во „забелешка“ решението за поедини кандидати.

Протоколот ќе го подпишат сите членови на испитниот одбор.

г) Резултатот од матурскиот испит ќе го соопшти на сите кандидати председателот на испитниот одбор, најдоцна утредента по завршувањето на испитот, во присуство на сите членови на одборот.

Чл. 25

а) Директорот на гимназијата ќе соопшти на Министерството на просветата — одделение за Школство и на окружниот одбор, најдоцна за 14 дена по испитот, извештај за текот на испитот. Директорот ќе испрати на учителскиот совет за проучување по еден задаток оценен со оценка: одличен, многу добар, добар, доволен и слаб.

б) По свршувањето на матурскиот испит, пратеникот на Министерството на просветата должен е во истиот срок да поднесе на Министерството на просветата — одделение за Школство за целиот испит, во кој што ќе биде приложен текстот на писмените задачи, зададени на матурскиот испит и еден краток извештај со евентуални примедби.

Чл. 26

Во свидетелството за матурскиот испит ќе се внесуат освен оценките од предметите што се полагаат и годишните оценки во VIII клас по филозофија, француски и латински јазик.

Чл. 27

а) Свидетелствата за положениот матурски испит се даваат на сите кандидати што го положиле испитот, најдоцна за осум дена од завршувањето на испитот, а на кандидатите кои што не го положиле испитот директорот ќе им забележи тоа во нивното свидетелство за VIII клас.

б) Свидетелството за матурскиот испит го подпишуат сите членови на испитниот одбор.

Чл. 28

Во случај кандидатот да го изгуби првото издадено му свидетелство директорот, може, на основање на главниот протокол за матурскиот испит, да му издаде дупликат, ако кандидатот донесе потврда дека објавил во службениот весник на Македонија дека го изгубил првото свидетелство.

Чл. 29

Во колку од пораните учебни години не биле обработени сите партии од некои предмети, испитното градиво може да се намали, само ќе се пазат на тоа да биде во прашањата обфатано она што е битно и поважно во предметот.

Чл. 30.

На оние кандидати кој што во текот на војната го изгубиле свидетелството, а архивата на гимназијата во која што учеле, е уништена, во нивното свидетелство ќе се внесе оценката што ја имале во последниот клас. Ако по некој предмет не можат да се утврдат оценките од последниот клас на другата страна на свидетелството за матурскиот испит, ќе си назначи дека оно има важност и без оценка на тој и тој предмет.

Министер на народната просвета
Н. Минчев, с. р.

134

ПРАВИЛНИК ЗА ПОЛАГАЊЕ НА ПРИВАТНИТЕ ИСПИТИ

Чл. 1

Лица кои што не се редовни ученици, а имат условија, можат да полагаат испит за еден или најмногу два класа.

Право на два класа имаат лица кои што се престареле и не можат да бидат редовни ученици така да во никој случај не може ни едно лице да положи приватно повеќе класови од колку би положил при редовно школување.

Чл. 2

Приватен испит може да се полага само во гимназијата на оној реон каде што живее кандидатот, а това се докажуе со уверение од месниот Н. одбор.

Исклучение ќе може да се заправи само по многу важни причини и това со одобрение на Министерството на народната просвета.

Чл. 3

Редовните ученици, кои што загубиле, поради окупацијата некој клас, ќе можат да подлагаат испит од погорниот клас, а по одобрение на Министерството на народната просвета.

Ако некој ученик поради болест го напусне училиштето преку учебната година, тогаш му се дава право да полага испит од сите предмети и од сиот предвиден материјал за тој клас.

Чл. 4

Приватните испити ќе се држат во јуни месец. Срскот за пријавување е од 1 до 15 мај.

Чл. 5

Кандидатите подават молба до директорот на гимназијата. Во молбата треба да се изложат причините поради кои што кандидатот сака да полага приватен испит, како и по кој пат се полага приватниот испит.

Со молбата секој кандидат е должен да ги приложи и следните документи: 1. крштелно свидетелство; 2. училишно свидетелство од последниот свршен клас; 3. уверение од месниот Н. одбор за неговото поведение.

Пред самиот испит кандидатот е должен да ја представи својата лична карта со фотографија.

Чл. 6

Учителскиот совет одлучуе да ли кандидатот ќе биде пуштен на испит.

Чл. 7

Ако има некој нередовности во документите или несугласување во учителскиот совет, директорот ја испраќа молбата заедно со кратко извлечение од документите до Министерството на народната просвета за решение.

Чл. 9

Приватен испит за еден клас може да се полага најмногу двапати и само во определена сесија.

Чл. 10

Приватен ученик, кој што не ќе положи испит, може да го повтори во наредната сесија.

Чл. 11

Кандидатите, кои што ќе го положат приватниот испит, ако не ја преминуат предвидената возраст, имаат право да се запишат во идниот клас како редовни ученици.

Чл. 12

Приватните испити се вршат под контролата на директорот.

Чл. 13

За приватните испити директорот ќе води специална книга.

Чл. 14

Ако некој ученик сака да полага IV или VIII клас и полуматурски или матурски испит, директорот ќе направи таков распоред за испитот да може ученикот на време да го полага испитот и после свршењето IV или VIII клас да се јави на полуматурскиот или матурскиот испит заедно со редовните ученици.

Чл. 15

Ако кандидатот има некои телесни недостатоци може да биде ослободен од полагање на физкултура, а на основании на лекарска белешка. Тоа ќе треба да се одбележи во записникот и главната книга.

Чл. 16

Учениците на кажани по чл. 98, 94 т. „б“ од Правилникот за гимназиите немаат право да полагаат испит како приватни ученици.

Чл. 17

На кандидатите кои што ќе се провинат на испитот може да им се земе, по решението на учителскиот совет, правото да се јават на испит за една или две години. Ова решение се потврдува од Министерството на народната просвета.

Чл. 18

Во испитната комисија влегуваат три члена: претседател, еден член и испитувачот по соодветниот предмет како втор член.

Претседател на комисијата е постојан член.

Се дури трае испитот никој од членовите на комисијата не смее да го напушта испитот.

Чл. 19

Приватниот испит има два дела: писмен и устен.

Чл. 20

Писмен испит се полага од сите оние предмети од кои што се работат преку учебната година писмени задачи.

Писмениот испит ќе трае: во долните класови еден саат, а во горните класови два саата, а се работи под контрола на дежурниот член од комисијата.

Чл. 21

Предметниот учител по јазиците предлага на испитната комисија по три задачи, од кои што комисијата избира една. За математика се предвидуваат три групи по три задачи и во секоја група по една задача од геометрија.

Чл. 22

Писмените задачи треба да бидат од материјалот што е минат со редовните ученици.

Чл. 23

Од турските јазици предметниот учител ќе дава некој текст да се преведе на македонски јазик. Учениците ќе се служат само со речник.

Чл. 24

Изработените задачи ги прегледа и дава оценка предметниот испитувач. Оценката треба да биде потврдена од другите членови на испитната комисија.

Чл. 25

Ако на писмените испити кандидатот покаже слаб успех од три предмети, тогаш губи право да полага устен испит и се смета да не го положил приватниот испит.

Чл. 26

На усниот испит предметниот испитувач ќе поставува прашања од истиот предвиден материјал. Не е позволено да се испитува само од една партија. Усниот испит ќе трае 15 — 20 минути. Во горните класови може да трае и по долго време.

Чл. 27

После усниот испит комисијата ја утврдува оценката. Ако кандидатот добие на писмениот испит слаба оценка од некој предмет, тогаш на усниот испит треба да даде сосем добри одговори, за да добие општо добар успех. Во секој случај оценката од писмените и усните испити не се пресметнуваат аритметички, но како најде за најдобро испитната комисија.

Чл. 28

Ако кандидатот добие слаба оценка од два предмета во долните класови или од еден предмет во горните класови, ќе полага поправителен испит во август месец истата година. Ако и тогаш не го положи испитот се смета да не го положил класот.

Чл. 29

Ако кандидатот покаже слаб успех повеќе од два предмета во долните класови и повеќе од еден предмет во горните класови, тогаш ќе го повтори испитот од сите предмети во наредната сесија.

Чл. 30

За полагање на приватниот испит се води записник по определен образец.

Чл. 31

На кандидатите кои што го положиле приватниот испит, ќе им се издадат свидетелства, во кои што ќе се одбележи дека тој клас приватно го положиле.

Чл. 32

Свидетелства ќе се издаваат само на оние ученици што го положиле приватниот испит. Ако некој кандидат што не го положил испитот, побара да му се издаде уверение за полагањето на испитот, тогаш ќе му се издаде обично уверение, во кое што ќе се одбележи кога и по чие решение полага приватен испит и зошто не го положил. Овие уверенија ги подпишува само директорот.

Чл. 33

Член од испитната комисија може да се жали само ако го внесол во записникот своето образложено мнение.

Такви жалби директорот ќе ги испрати, заедно со нужните сведенија, до Министерството на народната просвета.

Сите жалби за работата и решенијата на испитната комисија, било од учениците, било од членовите на комисијата, се испраќаат преку директорот до Министерството на народната просвета, и тоа во срок од 15 дена после свршувањето на испитот.

Жалбите подадени после тој срок, нема да се разгледуваат.

Министер на народната просвета
Н. Минчев

135

Со цел да се стручно оспособат времените учители од шиптарските и турските училишта кои што во летото 1945 година го свршиа вториот и третиот учителски курс, Министерот на народната просвета на Народна Република Македонија, на основание чл. 6 и 7 од Законот за Народната влада на Народната Република Македонија, го донесуе следното

РЕШЕНИЕ

Чл. 1

Во Скопје ќе се отвори летен тримесечен курс за шиптарските и турските временни учители кои што во летото 1945 год. свршиа вториот и третиот учителски курс во Скопје, организиран од Министерството на народната просвета.

Чл. 2

За оние учители кои што го свршиле вториот учителски курс ќе се отвори преку идното лето друг летен тримесечен курс.

Наставниот материјал за овие два курса за учители од вториот учителски курс треба да одговара на наставниот материјал од III и IV клас на учителските школи.

Чл. 3

Учителите од вториот учителски курс кои што ќе ги успешно свршат двата горе споменати курса добиваат право да бидат назначени за редовни основни учители.

Чл. 4

Учителите од третиот курс ќе бидат пак назначени за временни учители, ако го успешно свршат курсот.

Чл. 5

Сите учители од вториот и третиот учителски курс се должни да се јават на овој курс.

Исклучение ќе може да се направи само по многу важни причини и тоа со одобрение на Министерството на просветата.

Чл. 6

За овие курсеви ќе се препишат одделни правилници.

Чл. 7

Ова решение влегуе во сила од денот на објавуењето.

Министер на просветата: Н. Минчев с. р.

136

Поради големата нужда од основни учители, Министерот на народната просвета на Народна Република Македонија, на основание чл. 6 и 7 од Законот за народната влада на Народна Република Македонија, го донесуе следното

РЕШЕНИЕ

Чл. 1

Во Скопје и Битола ќе се отвори летен тримесечен курс за основни учители.

Чл. 2

На курсот ќе се примаат кандидати со свршен VI, VII и VIII клас гимназија или со свршен II, III и IV клас од оние стручни школи од кои што ќе определи Министерот на народната просвета.

Чл. 3

Кандидатите кои што ќе го свршат успешно курсот ќе бидат назначени за редовни основни учители.

Чл. 4

Кандидатите кои што ќе го свршат успешно курсот се задолжуваат да останат како редовни учители најмалку три години.

Чл. 5

За организацијата и работата на курсот ќе се пропише одделен правилник.

Чл. 6

Ова решение влегуе во сила од денот на објавуењето.

Н. Минчев с. р.

Министер на народната просвета

137

Со цел да се на децата поарни исхраната и даде можност за поарно физичко и умно развитие, а во врска со актот на Сојузното Министерство за трговија и снабдување XIV — бр. 23552 од IV-1946 год. го донесуеам следното

РЕШЕНИЕ

1. Да се на децата на возраст (до 14 години) — учениците во основните и сите средни школи, даде дополнителна дажба од млеко и тоа до половина кило конзервирано млеко за течност 1 : 3 или 750 грама млеко во прак 1 : 6.

Горните дажби ќе се издаваат до колку се порано подмирените потребите за децата до 7 години, бремените жени, старите и болните во болниците.

2. Исто така на впросните деца ќе се издава дополнителна дажба од 500 гр. сирење и 250 гр. сапун месечно.

При издавањето на овие артикли треба да се обрне големо внимание со какви залихи се располага. До колку истите можат да го задоволат целото граѓанство со нормираните количества, тогаш по првобитното подмирување на потребите за децата до 7 години на работниците и болните, може да се доделат на учениците горе определените дажби.

3. Впросните артикли ќе се издаваат на основа за чиновниците воз основа на списокот заведени од на одресците од книшките „Г“, односно Д—1 и Д2, а страна на надлежните школки власти и одресците од книшките „Г“.

4. Задолжуваат се сите II. Одбори да го спроведат горното со големо внимание и нужната сериозност, а за сето што ќе биде уработено по истото веднага да се обавести овао министерство и да се испрати точни сведенија.

5. Неисполнението по оваа решение или лошо постапување по истото ќе повлечи дговорност.

6. Решението влегуе веднага во сила.

Министер

на трговијата и снабдуењето
Т. НОШПАЛ, с. с.

СОДРЖАЈ

132 Правилник за полагање на подматура стр. 111

133 Правилник за полагање на матура стр. 112

134 Правилник за полагање прив. испити стр. 116

135 Решение на Мин. на нар. просвета за III курс за нар. учители

136 Решение за отварање на учит. курс за шиптарски и турски нар. учители

137 Решение на Мин. на трг и снабдување на Н. Р. М. — стр. 118